

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Antoni
Nazwisko: Kałuża
Miejsce urodzenia: Marcyporęba
Data urodzenia: 01-01-1922
Imię ojca: Franciszek
Imię matki: Julia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Akta operacyjne w sprawie przeciwko organizacji niepodległościowej Mieczysława Spuły ps. "Feluś". Działała przede wszystkim na terenie powiatu wadowickiego, a w mniejszym stopniu także chrzanowskiego, myślenickiego i krakowskiego. Została utworzona 02.08.1947 na bazie żołnierzy rozbitej w styczniu 1947 roku organizacji "Burza" Mieczysława Wądołnego "Mściciela". Bardzo dobrze zorganizowana, cieszyła się poparciem okolicznej ludności. Pomimo prób rozpracowania jej przez miejscową bezpiekę przez siatkę 24 informatorów, dowódcy przez długi czas udawało się bezbłędnie wychwytywać agenturę, a część z niej likwidować fizycznie (tak było m.in. w przypadku jego dawnego dowódcy - Ignacego Sikory, który 02.04.1948 podjął współpracę z UB, za co 10.05.1948 został rozstrzelany przez M. Spułę). W końcu jednak naczelnik Wydz. III WUBP w Krakowie, mjr Stanisław Wałach zwerbował osobiście Kazimierza Kubarkę, dalekiego krewnego M. Spuły, jako agenta o ps. "Rokowski". Pozyskał on zaufanie Spuły i wstąpił do jego organizacji. W nocy 15/16 czerwca 1949 roku zamordował on śpiących: Mieczysława Spułę "Felusia" oraz Kazimierza Kudłacika "Zenita". Na skutek informacji przekazanej UB przez Kubarkę, bezpośrednio po zabójstwie Spuły aresztowano 17 czerwca 1949 140 osób, w tym Antoniego Kałużę, jako współpracownika tej organizacji.</p>	<p>Akta o sygn. IPN Kr 075/45 t. 1-4 (68/OB).</p>	<p>zob. też: https://naszalgota.wordpress.com/dzieje-wsi/ii-wojna-swiatowa/; https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/edukacja/przystanek-historia/157 raport z werbunku Kubarka z 31.05.1949 znajduje się w aktach, sygn. IPN Kr 009/3714, t. 9, s. 26</p>

Antoni Kałuża został zatrzymany 17.06.1949 przez PUBP w Wadowicach jako współpracownik organizacji niepodległościowej Mieczysława Spuły ps. "Feluś". Osadzony w Więzieniu przy PUBP w Wadowicach. W czasie śledztwa torturowany - rażony prądem. Akt oskarżenia sporządził 06.09.1949 oficer śledczy WUBP w Krakowie, chor. Stanisław Krawczyk. Oskarżony z art. 14 par. 1 Dekretu z 13.06.1946, tj. o informowanie organizacji Spuły o ruchach KBW i organów bezpieczeństwa oraz zaopatrywanie jej w żywność. Sprawa została przekazana do Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Krakowie. Po zakończeniu śledztwa akta złożono 21.11.1949 w Archiwum Wydz. II WUBP w Krakowie pod dawną sygn. 4273/I. Przejestrowano 24.10.1968 do nr 1333/III.

Akta o sygn. IPN Kr 07/1230 (1333/III).

Akta prokuratorskie nadzoru przeciwko Antoniemu Kałuży i innym. Postanowienie o tymczasowym aresztowaniu wydała 24.06.1949 Wojskowa Prokuratura Rejonowa w Krakowie. Tymczasowy areszt był dwukrotnie przedłużany i uchylony dopiero wyrokiem WSR w Krakowie 11.10.1949. Akt oskarżenia został przesłany do WPR w Krakowie z WUBP w Krakowie, zatwierdzony 30.09.1949 i przesłany 03.10.1949 do Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie.

Akta o sygn. IPN Kr 111/2269 (Pr II 923/49).

Sprawa przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Krakowie przeciwko Antoniemu Kałuży i innym osobom związanym z organizacją niepodległościową Mieczysława Spuły "Felusia". Wyrokiem z 11.10.1949 WSR w Krakowie uniewinnił Antoniego Kałużę od zarzutu współpracy z organizacją Spuły. Zwolniony z CW przy ul. Montelupich 12.10.1949. Od wyroku wniósł skargę rewizyjną prok. WPR w Krakowie ppłk Piotr Smolnicki v. Józef Holender. Postanowieniem z 21.12.1949 Najwyższy Sąd Wojskowy w Warszawie uchylił wyrok WSR w Krakowie z 11.10.1949 w części uniewinniającej i przekazał do ponownego rozpoznania WSR w Krakowie. Sąd orzekł w składzie: przewodniczący - por. Tadeusz Makowski, ławnicy - strz. Tadeusz Grzegorzczak i strz. Bolesław Janik. W dniu 10.02.1950 WSR w Krakowie, któremu przewodniczył por. Tadeusz Makowski, uznał Antoniego Kałużę winnym pomocy organizacji Spuły i skazał go na 3 miesiące i 3 tygodnie aresztu, z zaliczeniem mu na poczet kary aresztu tymczasowego. Od tego wyroku ponownie wniósł rewizję Smolnicki v. Holender. NSW w Warszawie postanowieniem z 13.03.1950 uwzględnił drugą skargę rewizyjną prokuratora i ponownie przekazał sprawę do rozpatrzenia WSR w Krakowie. W związku z tym 04.08.1950 przed WSR w Krakowie odbyła się kolejna rozprawa. Wyrokiem z 04.08.1950 WSR w Krakowie, który orzekł w składzie: przewodniczący - ppor. Stanisław Mendyka, ławnicy - st. strz. Wacław Nowak i strz. Jan Sroka skazał Kałużę na 1 rok więzienia w zawieszaniu na dwa lata.

Akta o sygn. IPN Kr 110/4121 (Sr 437/50).

Piotr Smolnicki v. Józef Holender został skazany w 1951 roku przez NSW na 8 lat więzienia za współpracę z Kripo podczas osadzenia w gettcie krakowskim i zdegradowany z ppłk. do szeregowca.

Charakterystyka organizacji niepodległościowej Mieczysława Spuły "Felusia", która działała w latach 1947-1949 na terenie powiatów: wadowickiego, chrzanowskiego, myślenickiego i krakowskiego. Była to organizacja utworzona po rozbiciu organizacji "Burza" Mieczysława Wądolnego "Mściciela" i stworzona w dużej mierze z żołnierzy pochodzących z oddziału "Burza". Bardzo aktywna, w przeciągu dwuletniej działalności przeprowadziła aż 98 akcji przeciwko komunistom lub osobom z nimi współpracującym. Organizacja została rozbita w czerwcu 1949 roku po zdradzie jednego z jej członków - Kazimierza Kubarka, który w rzeczywistości był agentem bezpieki o pseudonimie "Rokowski". Zastrzelił on osobiście śpiących - Spułę i jego zastępcę Kudłacika w nocy 15/16 czerwca 1949 roku, a następnie wydał bezpiece listę osób związanych z organizacją Spuły. Akta zawierają kwestionariusz osobowy Antoniego Kałuży, który występuje jako współpracownik organizacji Spuły, aresztowany 17.06.1949 i skazany na 1 rok więzienia w zawieszeniu na 2 lata.

Akta o sygn. IPN Kr 074/2 (2/X), Charakterystyka organizacji Spuły jest dostępna również pod sygn. IPN BU 0172/2.